

Fängelsevistelse och FPA-förmåner

17.05.2021

Innehåll

1 Fängelsevistelse och FPA-förmåner	1
1.1 Anmälningsskyldighet och anmälningsförfarande	2
1.2 Inverkan av fängelsevistelse på FPA:s förmåner	3
1.2.1 Dagpenningförmåner enligt sjukförsäkringslagen	3
1.2.2 Sjukvårdsersättningar	5
1.2.3 Rehabilitering och rehabiliteringspenning	5
1.2.4 Barnbidrag	6
1.2.5 Barnavårdsstöd	6
1.2.6 Arbetslöshetsförmåner	7
1.2.7 Studiestöd	9
1.2.8 Militärunderstöd	9
1.2.9 Allmänt bostadsbidrag	9
1.2.10 Pensions- och handikappförmåner samt bostadsbidrag för pensionstagare	10
1.2.10.1 Avbrott i utbetalningen	10
1.2.10.2 Utbetalning inleds	13
1.3 Betalning till fånge	15
1.4 Fängelser och fängelsemyndigheter	15

1 Fängelsevistelse och FPA-förmåner

En förmånssökandes eller förmånstagares fängelsevistelse inverkar på många FPA-förmåner och beviljandet av dem. Brottspåföljdsmyndigheten ansvarar för verkställandet av fängelsestraff och häktning. Både Brottspåföljdsmyndigheten och förmånstagaren är skyldiga att göra en anmälan om fängelsevistelsen till FPA.

I vilken mån fängelsevistelsen inverkar på beviljandet och utbetalningen av förmåner varierar beroende på om det är fråga om

- häktning
- fängelsestraff och därtill hörande övervakad frihet på prov
- kombinationsstraff och därtill hörande övervakningstid, eller
- förvandlingsstraff för böter.

Behandlingen av anmälningar om fängelsevistelse och avbrytande av förmånsutbetalningar på grund av fängelsevistelse har inom FPA koncentrerats till Södra försäkringsdistriktet. Den enhet till vilken ärendena har koncentrerats fattar i de flesta fall, utgående från anmälningarna, beslut om avbrytandet och indragningen av de förmåner som betalas till en person som hamnar i fängelse och om återkravet i anslutning till dem samt om utbetalningen av förmåner i samband med att personen frigges. Ärenden som hänför sig till utomlands bosatta personer som sitter i fängelse avgörs vid FPA:s center för internationella ärenden.

Om en person medan hen sitter i fängelse

- ansöker om en förmån från FPA
- söker ändring eller justering av en förmån vars utbetalning ska avbrytas (eller som redan avbrutits) eller
- ansöker om att en förmån ska utbetalas till en annan person

kan ansökan lämnas in till vilket FPA-serviceställe som helst. Handläggningen av ansökan styrs enligt den normala arbetsprocessen för ansökan i fråga.

När en person frigges, försätts i övervakad frihet på prov, eller avtjänar övervakningstid som ingår i kombinationsstraff, återupptas utbetalningen av förmåner i regel inte automatiskt, utan en anmälan om frigivningen ska göras till FPA och man måste ansöka om förmånerna på nytt. Utbetalningen av en pensions- eller handikappförmån samt av bostadsbidrag för pensionstagare som varit avbruten på grund av fängelsevistelse kan emellertid utan ansökan återupptas från ingången av den månad som följer på frigivningen, om inte förutsättningarna för att få förmånen har ändrats. Utbetalningen av sjukdagpenning och föräldradagpenning kan på motsvarande sätt inledas utan ansökan från och med den första vardagen efter frigivningen, förutsatt att det finns betalningstid kvar.

Fängelsevistelse och straff

Häktning är inte ett straff utan ett tvångsmedel som verkställs under förundersökning och rättegång. Syftet med häktning är enligt häktninglagen att säkerställa förundersökningen av ett brott, domstolsbehandlingen och straffverkställigheten samt att förhindra fortsatt brottslig verksamhet.

Om underrättens beslut överklagas i fråga om straffet är den som dömts jämställbar med en häktad i målet tills hovrättens dom avkunnas eller ges. Hovrätten kan dock med anledning av klagomål besluta att frige den häktade redan innan hovrättens avgörande

i huvudsaken. Den häktade kan också samtycka till verkställighet och nöja sig med domen i den utsträckning den häktade dömts till fängelsestraff. Då börjar den som blivit dömd avtjäna sitt fängelsestraff och övergår från att ha varit häktad till att vara fängelsefånge, oberoende av om motparten, åklagaren eller den målsägande sökt om ändring gällande straffet.

Den dom som hovrätten som besvärinstans gett är verkställbar även om den dömda personen ansökt om besvärstillstånd hos högsta domstolen.

Ett ovillkorligt fängelsestraff kan utdömas antingen som fängelsestraff på viss tid, som kombinationsstraff eller på livstid.

Bötesstraff kan omvandlas till ovillkorligt fängelsestraff om böter som dömts ut inte kan drivas in i pengar. Maximilängden för förvandlingsstraff för böter är 60 dagar. För flera förvandlingsstraff som verkställs samtidigt är maximilängden däremot 90 dagar. Den inverkan som ett förvandlingsstraff har på förmånerna avviker från den inverkan ett annat ovillkorligt fängelsestraff har på det sätt som anges i denna anvisning.

Andra allmänna straff som döms ut för brott är ordningsbot, böter, villkorligt fängelse, samhällstjänst, ungdomsstraff och övervakningsstraff. Dessa inverkar emellertid inte på beviljandet eller utbetalningen av FPA-förmåner eftersom personen i fråga inte avtjänar dem i fängelse.

Närmare information om straff finns på [Brottspåföljdsmyndighetens webbplats](#).

- Lagen om pensionsstöd (PSL 1531/2016 14 §)
- Folkpensionslagen (FPL 568/2007 66 §, 88 §)
- Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (PBL 571/2007 27 §, 45 §)
- Lagen om garantipension (GPL 703/2010), 17 §, 32 §)
- Lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, även kallad lagen om FPA-rehabilitering (FRPL 566/2005 1–3 §)
- Lagen om studiestöd (StSL 65/1994 6 §)
- Sjukförsäkringslagen (SFL 1224/2004 2 kap. 3 §, 8 kap. 5 § och 9 kap. 15 §)
- Militärunderstödslagen (MiUL 781/1993 17 §)
- Lagen om utkomststöd (USL) (1412/1997)
- Lagen om utkomstskydd för arbetslösa (UAL 1290/2002 3 kap. 1 §)
- Lagen om handikappförmåner (579/2007 25 §, 44 §)
- Lagen om altemneringsledighet (ALL 1305/2002 14 §)

1.1 Anmälningsskyldighet och anmälningsförfarande

Brottspåföljdsmyndigheten är skyldig att anmäla att en förmånstagare intagits i fängelse. Brottspåföljdsmyndighetens anmälningsskyldighet befriar inte förmånstagaren från anmälningsskyldighet.

Brottspåföljdsmyndigheten skickar anmälan med skyddad e-post till den enhet hos vilken ärendena har koncentrerats (Södra försäkringsdistriktet).

Den enhet till vilken ärendena koncentrerats kontrollerar om de förmåner som betalas ut till personen/den försäkrade påverkas av anmälan och vidtar nödvändiga åtgärder.

När information om att en person tagits in i fängelse inkommer till ett serviceställe från annat håll än Brottspåföljdsmyndigheten, t.ex. ges av personen själv, en anhörig eller ett socialvårdsorgan, ska uppgiften genast förmedlas via Oiwa till den enhet till vilken ärendena har koncentrerats. Den enhet till vilken ärendena koncentrerats genomför de nödvändiga åtgärderna utgående från anmälan.

När den enhet till vilken ärendena har koncentrerats fått anmälan ska enheten kontrollera uppgiften hos verkställighetsenheten vid Brottspåföljdsmyndigheten (RISE) per skyddad e-post. Kontakterna mellan den enhet till vilken ärendena har koncentrerats och fängelsemyndigheterna sköts i regel per skyddad e-post. När det gäller ärenden av allmän karaktär kan man också ställa frågor till Brottspåföljdsmyndigheten, Verkställighetsenheten, tfn 029 56 81000 (växel), fax 029 029 56 84860, Mathilda Wredes gata 1, PB 50, 20251 Åbo.

Brottspåföljdsmyndigheten meddelar FPA också när en förmånstagare frigges, när övervakad frihet eller övervakningstid som hör till kombinationsstraff inleds, när övervakad frihet på prov inleds samt när övervakningstiden omvandlas till fängelsestraff. Anmälan skickas till den enhet till vilken ärendena har koncentrerats.

Då en förmånstagare hamnar i fängelse och anmälan om detta har inkommit till den enhet till vilken ärendena har koncentrerats, ska enheten också undersöka om fängelsevistelsen inverkar på familjemedlemmarnas förmåner. Om enheten märker att det finns skäl att justera familjemedlemmarnas förmåner ska den via Oiwa anmäla detta till försäkringsdistriktet. Förfarandet är detsamma då en person frigges eller försätts i övervakad frihet på prov.

Läs mer om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2 Inverkan av fängelsevistelse på FPA:s förmåner

Fängelsevistelse inverkar på följande FPA-förmåner

- dagpenningsförmåner enligt sjukförsäkringslagen
- sjukvårdsersättningar
- rehabilitering och rehabiliteringspenning
- barnbidrag
- barnavårdsstöd
- utkomstskydd för arbetslösa
- studiestöd
- militärunderstöd
- allmänt bostadsbidrag
- bostadsbidrag för pensionstagare
- pensionsförmåner
- handikappförmåner
- utkomststöd

1.2.1 Dagpenningsförmåner enligt sjukförsäkringslagen

Sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning, dagpenning vid smittsam sjukdom, donationsdagpenning eller föräldradagpenning utbetalas inte för den tid en försäkrad

avtjänar fängelsestraff i ett i 4 § 1 mom. i fängelselagen avsett fängelse eller i öppet fängelse med undantag för förvandlingsstraff för böter (SFL 1224/2004 8 kap. 1 § 2 mom., 1 a § 3 mom., 5 § och 9 kap. 15 §). Fängelserna är slutna fängelser eller öppna anstalter.

Dagpenningförmån utbetalas om den försäkrade

- är anhållen
- är häktad
- sitter i fängelse för att avtjäna ett förvandlingsstraff för böter
- gör samhällstjänst
- avtjänar ungdomsstraff
- avtjänar övervakningsstraff
- är villkorligt frigiven under övervakning eller utan övervakning
- avtjänar övervakad frihet på prov
- avtjänar övervakningstid som ingår i kombinationsstraff.

Vid beräkning av maximitiden för sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning beaktas även sådana dagar för vilka sjukdagpenning inte har utbetalats på grund av att den försäkrade har suttit i fängelse.

Om övervakad frihet på prov återkallas helt eller på viss tid eller om övervakningstid som ingår i kombinationsstraff omvandlas till fångenskap, betalas dagpenningförmån inte ut för tiden efter återkallandet eller för tiden som omvandlats till fångenskap.

Om en försäkrad med stöd av fängelselagen (767/2005 10 kap. 2 §) temporärt har skickats för vård eller undersökning utanför fängelset betalas ingen dagpenningförmån till hen.

Till en försäkrad som med stöd av 10 kap. 3 § i fängelselagen (767/2005) har blivit frigiven för att utanför fängelset få vård för en allvarlig sjukdom eller skada betalas sjukdagpenning för denna tid.

Dagpenningförmån betalas inte ut om den försäkrade rymt eller lämnat fängelset utan tillåtelse eller inte återvänt till fängelset efter permission och därmed orsakat att fängelsestraffet avläggs i ett i fängelselagen avsett fängelse eller i ett öppet fängelse. Den försäkrade anses inte ha blivit frigiven från fängelset.

Brottspåföljdsmyndigheten ska ordna eller på något annat sätt garantera hälso- och sjukvård samt medicinsk rehabilitering som motsvarar fångarnas medicinska behov (10 kap. 1 § i fängelselagen). Därför betalar FPA inte ersättning för sjukvårdskostnaderna för den tid under vilken den försäkrade avtjänar fängelsestraff i ett fängelse eller i ett öppet fängelse.

FPA betalar ersättning för sjukvårdskostnaderna om

- en försäkrad sitter häktad
- en försäkrad avtjänar ett förvandlingsstraff för böter
- en fånge med tillstånd av straffanstaltens läkare på egen bekostnad har ordnat undersökning eller sjukvård åt sig själv
- en fånge har sjukvårdskostnader som uppkommit under en tid då fången haft tillstånd att avlägsna sig från fängelset, under övervakad frihet eller under övervakningstiden som ingår i kombinationsstraff
- en fånge på grund av en allvarlig sjukdom eller skada har frigivits med stöd av fängelselagen (767/2005 10 kap. 3 §) för att få vård utanför fängelset.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.2 Sjukvårdsersättningar

Brottspåföljdsmyndigheten ska ordna eller på något annat sätt garantera hälso- och sjukvård samt medicinsk rehabilitering som motsvarar fångarnas medicinska behov (10 kap. 1 § i fängelselagen). Därför betalar FPA inte ersättning för sjukvårdskostnaderna för den tid under vilken den försäkrade avtjänar fängelsestraff i ett fängelse eller i ett öppet fängelse.

FPA betalar ersättning för sjukvårdskostnaderna om

- en försäkrad sitter häktad
- en försäkrad avtjänar ett förvandlingsstraff för böter
- en fånge med tillstånd av straffanstaltens läkare på egen bekostnad har ordnat undersökning eller sjukvård åt sig själv
- en fånge har sjukvårdskostnader som uppkommit under en tid då fången haft tillstånd att avlägsna sig från fängelset, under övervakad frihet eller under övervakningstiden som ingår i kombinationsstraff
- en fånge på grund av en allvarlig sjukdom eller skada har frigivits med stöd av fängelselagen (767/2005 10 kap. 3 §) för att få vård utanför fängelset.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.3 Rehabilitering och rehabiliteringspenning

Fängelsevistelse är inte i sig ett hinder för rehabilitering som ordnas av FPA, om förutsättningarna i övrigt uppfylls. Beviljandet av rehabilitering förutsätter individuell utredning och överläggningar med fängelsemyndigheterna. Förutsättningarna för rehabilitering utreds vid det försäkringsdistrikt som bestäms enligt kundens hemkommun. Efter att enheten till vilken ärendena har koncentrerats har fått anmälan från Brottspåföljdsmyndigheten skapar den ett Toimeksianto-arbete för försäkringsdistriktet.

Rehabiliteringspenning kan inte beviljas för tiden i fängelse eftersom fången är förhindrad att arbeta på grund av fängelsestraffet, inte på grund av rehabiliteringen.

Rehabiliteringspenning kan beviljas under tiden för rehabilitering om rehabiliteringsklienten avtjänar sitt straff

- i öppet fängelse
- som samhällstjänst
- under övervakad frihet på prov
- som kombinationsstraff (övervakningstiden).

Rehabiliteringspenning kan betalas ut eftersom fången samtidigt kan utföra heltidsarbete eller därmed jämförbart arbete.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.4 Barnbidrag

Utbetalningen av barnbidrag kan i princip fortsätta under fängelsevistelse. Om dock barnets andra förälder eller en person som de facto har hand om barnet ansöker om att få barnbidraget betalt till sig själv, kan barnbidraget efter hörande dras in och beviljas den person som i huvudsak har hand om barnet.

Rätt till ensamförsörjartillägg på grund av partners ovillkorliga fängelsestraff

Om den som lyfter barnbidraget ansöker om ensamförsörjartillägg på grund av den **äkta makens eller makans** fängelsevistelse, kan ensamförsörjartillägg i regel inte beviljas. Men om det dessutom är fråga om söndring, dvs. samlevnaden mellan makarna kan anses ha upphört och kunden kan påvisa detta, kan den som lyfter barnbidrag ha rätt till ensamförsörjartillägg. I detta fall kan man vara flexibel när det gäller gemensam adress. Tillägget kan beviljas även om adressen för den av makarna som sitter i fängelse fortfarande är densamma som för den som lyfter barnbidraget, om kunden kan påvisa att det är fråga om söndring. Söndring kan till exempel påvisas genom att en ansökan om skilsmässa har lämnats in.

- Den som ingår äktenskap med en person som avtjänar ett fängelsestraff förlorar rätten till ensamförsörjartillägg även om makarna inte har gemensam adress.

Om det fråga om **sambons** fängelsevistelse kan ensamförsörjartillägg beviljas trots en gemensam adress när det gäller ett ovillkorligt fängelsestraff på minst 3 månader. Boendet i gemensamt hushåll kan då anses ha upphört så länge fängelsestraffet avtjänas. I detta fall beviljas ensamförsörjartillägget för en viss tid från början av månaden efter det att det ovillkorliga fängelsestraffet började och fram till slutet av den månad då straffet upphör.

- Ensamförsörjartillägg kan även beviljas för en fängelsestrafft看 på under 3 månader om samborna inte längre har gemensam adress, det vill säga om samboförhållandet kan anses ha upphört. Då har sambons fängelsevistelse inte någon betydelse utan rätten till ensamförsörjartillägg uppstår på grund av att samboförhållandet upphört.

Ensamförsörjartillägg beviljas inte automatiskt utan kunden måste ansöka om det.

Läs mer om beredningen av ärendet.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.5 Barnavårdsstöd

Barnavårdsstöd utbetalas i form av stöd för hemvård, stöd för privat vård samt flexibel vårdpenning och partiell vårdpenning. Hemvårdsstödet och privatvårdsstödet är alternativ till dagvård som ordnas av kommunen.

En förutsättning för att den sökande ska kunna beviljas flexibel vårdpenning eller partiell vårdpenning är att den sökande arbetar och har gått ner i arbetstid på grund av vården av barnet. På grund av detta kan en fånge i regel inte beviljas flexibel vårdpenning eller partiell vårdpenning under sin tid i fängelset.

Rätten till hemvårdsstöd eller privatvårdsstöd för ett barn som vistas med sin förälder i fängelse avgörs på basis av om föräldern kan välja hemvård av barn i stället för dagvård som ordnas av kommunen (valrätt). Om föräldern har möjlighet att använda sig av valrätten har hen rätt till hemvårdsstöd eller privatvårdsstöd, om villkoren för beviljande av stöd i övrigt uppfylls.

- En förälder som vistas på slutan stalt har i regel ingen valrätt. I vissa fängelser, t.ex. Tavastehus fängelse (som är ett slutet fängelse) och Vånå fängelse (som är en öppen anstalt) kan en fånge ta med sig sitt barn, eftersom det i dem finns en familjeavdelning.
- Barn till en fånge på öppen anstalt har i allmänhet också rätt till en kommunalt ordnad dagvårdsplats.

Det är i sista hand kommunen som avgör om familjen har rätt till stöd för hemvård eller privat vård av barn trots att en förälder sitter i fängelse. I dessa situationer måste man först ta reda på kommunens ståndpunkt i saken innan ett avgörande fattas. Vårdarrangemangen och barnets boende inverkar också på kommunens ståndpunkt och på FPA:s avgörande.

Om barnet inte är med föräldern i fängelset, har förälderns fängelsevistelse ingen inverkan på valrätten.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.6 Arbetslöshetsförmåner

Den som sitter häktad i fängelse eller som avtjänar straff eller förvandlingsstraff för böter i fängelse har inte rätt till arbetslöshetsförmåner, eftersom hen är förhindrad att vara verksam på arbetsmarknaden (UAL 1290/2002 3 kap. 1 § 3 mom.). Om hindret för att vara verksam på arbetsmarknaden har inträtt 1.1.2015 eller senare är det FPA som ska utreda hindret. Arbets- och näringsbyrån ger inte något arbetskraftspolitiskt utlåtande i ärendet.

FPA behöver inte separat bedöma om avtjänande av ett fängelsestraff faktiskt hindrar den sökande från att vara verksam på arbetsmarknaden dvs. hindrar personen i fråga från att till exempel ta emot ett arbete. Avgörandet görs utifrån de omständigheter som den arbetssökande uppgett i sin ansökan om arbetslöshetsförmåner och som kan fastställas objektivt, eller utifrån de uppgifter som framgår av anmälan om fängelsevistelse. Den sökande är enligt lagen skyldig att omedelbart meddela FPA då han eller hon börjar avtjäna ett fängelsestraff (UAL 1290/2002 11 kap. 2 § 4 mom. 19 punkten).

En person som avtjänar fängelsestraff kan under vissa förutsättningar ha rätt till arbetslöshetsförmåner under utbildningstiden, eftersom bestämmelserna i 3 kap. 1 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte tillämpas under arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller självständiga studier. Därmed kan en arbetssökande som deltar i utbildning ha rätt till arbetslöshetsförmåner under fängelsetiden om hindret för att vara verksam på arbetsmarknaden, dvs. fängelsevistelsen, börjar när utbildningen redan pågår. Om studierna fortsätter eller inte utreds vid det försäkringsdistrikt som bestäms enligt kundens hemkommun. Efter att enheten till vilken ärendena har koncentrerats har fått anmälan från Brottsförhållningsmyndigheten skapar den ett Toimeksiäntö-arbete för

försäkringsdistriktet. Om en person avtjänar fängelsestraff redan då utbildningen börjar har hen inte rätt till arbetslöshetsförmåner under fängelsetiden.

En person som avtjänar frihetsstraff vid en straffanstalt har inte rätt till altemneringsersättning (ALL 1305/2002 14 § 1 mom. 3 punkten). Det hör till utbetalarens behörighet att utreda ärendet och arbets- och näringsbyrån ger inte något arbetskraftspolitiskt utlåtande i ärendet.

Övervakad frihet på prov och villkorlig frihet

En person som fått ett fängelsestraff kan friges för övervakad frihet på prov innan hen blir villkorligt frigiven. En person i övervakad frihet på prov kan ha rätt till arbetslöshetsförmåner. Om den övervakade friheten på prov återkallas helt eller för viss tid har personen inte rätt till arbetslöshetsförmåner för den återkallade tiden.

Genom villkorlig frigivning låter man en person som blivit dömd till ett ovillkorligt fängelsestraff avtjäna den sista delen av sitt straff i frihet antingen under övervakning eller utan övervakning. En person som blivit villkorligt frigiven kan ha rätt till arbetslöshetsförmåner.

Brottspåföljdsmyndigheten meddelar per skyddad e-post den enhet till vilken ärendena har koncentrerats när den övervakade friheten på prov börjar och om den återkallas.

Övervakningstiden som ingår i kombinationsstraff

Kombinationsstraff består av ovillkorligt fängelsestraff och en därpå genast påföljande övervakningstid som sträcker sig över ett år. En person som avtjänar övervakningstiden som ingår i kombinationsstraff kan ha rätt till arbetslöshetsförmåner. Om övervakningstiden omvandlas till tid i fängelse har fången inte rätt till arbetslöshetsförmåner för tiden i fängelse.

Brottspåföljdsmyndigheten meddelar den enhet till vilken ärendena koncentrerats per skyddad e-post om att en fånge inlett sin övervakningstid eller att övervakningstiden omvandlats till fängelsestraff.

Förfarande då hindret för att vara verksam på arbetsmarknaden inträdde före 1.1.2015:

Den som sitter häktad i fängelse eller avtjänar straff i fängelse har inte rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd, eftersom hen är förhindrad att vara verksam på arbetsmarknaden (UAL 1290/2002 2 kap. 3 §). Det är fråga om ett arbetskraftspolitiskt ärende i vilket arbets- och näringsbyrån ger FPA ett bindande utlåtande A5.

En person som avtjänar frihetsstraff kan under vissa förutsättningar ha rätt till arbetslöshetsförmåner under utbildningstiden, eftersom de arbetskraftspolitiska bestämmelserna i 2 och 8 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte tillämpas under arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller självständiga studier. Därmed kan en arbetssökande som deltar i utbildning ha rätt till arbetslöshetsförmåner under fängelsetiden om hindret för att vara verksam på arbetsmarknaden, dvs. fängelsevistelsen, börjar när utbildningen redan pågår. Om studierna fortsätter eller inte utreds vid det försäkringsdistrikt som bestäms enligt kundens hemkommun. När den enhet till vilken ärendena har koncentrerats har fått anmälan från fängelset skapar enheten ett Toimeksianto-arbete för försäkringsdistriktet. Om en person avtjänar

frihetsstraff redan då utbildningen börjar har hen inte rätt till arbetslöshetsförmåner under fängelsetiden. Om en person trots ett fängelsestraff har rätt till en förmån ger inte arbets- och näringsbyrån på grund av fängelsevistelsen ett utlåtande som förhindrar utbetalning av förmånen.

En person som avtjänar frihetsstraff har inte rätt till altemneringsersättning (ALL 1305/2002, 14 §). Det hör till utbetalarens behörighet att utreda ärendet och arbets- och näringsbyrån ger inte något arbetskraftspolitiskt utlåtande i ärendet.

Övervakad frihet på prov

En person som har placerats i övervakad frihet på prov har rätt till arbetslöshetsförmåner. Om den övervakade friheten på prov återkallas helt eller för en viss tid, har personen inte rätt till arbetslöshetsförmåner för den tid friheten återkallats. Arbets- och näringsbyrån utfärdar ett bindande utlåtande om att förmånen förvägrats.

Brottspåföljdsmyndigheten meddelar per skyddad e-post den enhet till vilken ärendena har koncentrerats när den övervakade friheten på prov börjar och om den återkallas.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.7 Studiestöd

Studiestöd beviljas inte för den tid då en studerande avtjänar fängelsestraff och studerar i fängelset. Om studierna sker utanför fängelset kan studiepenning beviljas. Lånegaranti beviljas inte personer som avtjänar fängelsestraff.

Personer som avtjänar övervakad frihet på prov eller övervakningstid som ingår i kombinationsstraff kan beviljas studiepenning, bostadstillägg och lånegaranti förutsatt att övriga villkor för beviljandet uppfylls.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.8 Militärunderstöd

Från militärunderstödet grundunderstöd som betalas till en familjemedlem till en person som fullgör värnplikt avdras den del som motsvarar tiden när den anhöriga som får stödet avtjänar ett fängelsestraff i minst 14 dagar.

Under tiden för övervakad frihet på prov betalas understödet på normalt sätt. Återkallelse av övervakad frihet på prov inverkar på militärunderstödet på samma sätt som när fängelsestraff börjar avtjänas.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.9 Allmänt bostadsbidrag

Om en medlem av ett hushåll vistas i fängelse anses frånvaron från hushållet i allmänhet vara tillfällig om den varar högst cirka ett år. Läs mer om tillfällig frånvaro från hushållet.

När en bidragstagare som bor ensam hamnar i fängelse betalas bostadsbidrag för 6 månader förutsatt att bidragstagaren fortfarande har boendeutgifter under fängelsevistelsen.

Personer i övervakad frihet på prov kan beviljas allmänt bostadsbidrag förutsatt att övriga villkor för beviljandet uppfylls. Om övervakad frihet på prov återkallas, är förfarandet i fråga om bostadsbidraget detsamma som när fängelsestraff börjar avtjänas.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.10 Pensions- och handikappförmåner samt bostadsbidrag för pensionstagare

Utbetalningen av pensions- och handikappförmåner och bostadsbidrag för pensionstagare avbryts i regel vid ingången av den fjärde månaden efter att fängelsestraffet börjat avtjänas.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.10.1 Avbrott i utbetalningen

Vad som nedan sägs om förmåner tillämpas på

- folkpension
- garantipension
- pensionsstöd
- familjepension
- barnförhöjning
- bostadsbidrag för pensionstagare
- vårdbidrag för pensionstagare
- handikappbidrag för personer över 16 år
- handikappbidrag för personer under 16 år

Tidpunkt när utbetalningen avbryts

Utbetalningen av förmånen avbryts i regel vid ingången av den fjärde månaden efter det att ett ovillkorligt fängelsestraff har börjat avtjänas. Om ett ovillkorligt fängelsestraff börjar avtjänas i fängelse den första dagen i en månad räknas även denna månad med i strafftiden.

Exempel

Om fängelsestraffet inleds 1.7 avbryts utbetalningen av förmånen från och med 1.10.

Om fängelsestraffet inleds 2.7 avbryts utbetalningen av förmånen från och med 1.11.

Om den häktningstid som omedelbart föregått fängelsestraffet eller kombinationsstraffet dras av från straffet inställs utbetalningen av förmånen då fängelse- eller kombinationsstraffstiden och häktningstiden sammanlagt varat i tre månader. Utbetalningen inställs dock tidigast från början av månaden efter att fängelse- eller kombinationsstraffet inleds. Om dagen är den första dagen i en månad, avbryts utbetalningen emellertid redan vid ingången av månaden i fråga.

Om straff avtjänats i tre månader redan innan en förmån beviljas, ska utbetalningen av förmånen avbrytas från datumet för beviljandet.

Utbetalningen av förmåner avbryts inte då det är fråga om

- enbart förvandlingsstraff för böter
- enbart häktning
- fängelsestraff som varat mindre än tre månader
- straff som avtjänas i fängelse utomlands.

Vid beräkningen av tidpunkten för när utbetalningen av förmånen ska avbrytas utreds:

- begynnelsesdagen för fängelsestraffet eller kombinationsstraffet och häktningstiden
- vilket datum straffet har verkställts i tre månader. I de tre månaderna medräknas förvandlingsstraff för böter i omedelbar anknytning till fängelsestraffet och den häktningstid som omedelbart föregått verkställigheten och som dragits av från fängelsestraffet. Tid i utländskt fängelse medräknas inte i de tre månaderna, inte ens när personen flyttats till ett fängelse i Finland direkt från det utländska fängelset.

Om uppgifterna inte framgår av Brottspåföljdsmyndighetens anmälan, t.ex. om meddelandet kommit från annat håll, ska uppgifterna kontrolleras hos Brottspåföljdsmyndigheten per skyddad e-post.

Anmälningarna från Brottspåföljdsmyndigheten kan gälla t.ex. fängelsestraff som dömts ut för ett brott, gemensamt fängelsestraff, kombinationsstraff, gemensamt straff som samtidigt dömts ut för flera brott eller flera brott som räknats ihop. De kan innefatta bl.a. fängelsestraff, gemensamt fängelsestraff, kombinationsstraff, förvandlingsstraff för böter eller s.k. reststraff som fortsätter direkt efter häktning. Om du är osäker på hur anmälan ska tolkas ska du kontakta avsändaren.

Särskilda fall

Om övervakad frihet på prov återkallas endast för viss tid (högst en månad) avbryts inte utbetalningen av förmåner.

Om övervakad frihet på prov återkallas helt, avbryts utbetalningen av förmånen vid ingången av den fjärde månaden efter att personen återförts till fängelset. Man förfar på detta sätt oberoende av hur länge den person som återförs till fängelset har befunnit sig i övervakad frihet på prov innan hen återfördes till fängelset, förutsatt att utbetalningen av förmånen redan hade börjat. Utbetalningen kan emellertid inte avbrytas om personen blir villkorligt frigiven innan förmånsutbetalningen avbryts. I sådana fall avbryts utbetalningen inte även om personen efter inledd villkorlig frigivning hålls fängslad som misstänkt för ett annat brott (enbart häktning).

Om övervakad frihet på prov återkallas redan innan förmånen har börjat betalas ut påbörjas utbetalningen av förmånen inte. Se också Tidpunkt då förmånen börjar betalas ut igen.

Exempel

En person vars övervakade frihet på prov kommer att inledas 20.6.2018 har 15.6.2018 fått ett beslut om att en förmån börjar utbetalas från och med 1.7.2018, det vill säga från början av månaden efter den månad då friheten på prov inleds. Friheten på prov återkallas emellertid helt fr.o.m. 27.6.2018. Beslutet om utbetalning av förmånen måste då rättas. Detta förutsätter att förmånstagaren ger sitt samtycke.

En förmånstagare som rymt ur fängelset, avlägsnat sig utan lov eller låtit bli att återvända från permission eller annat lov anses inte ha blivit frigiven från fängelset. Utbetalningen av en förmån inleds i dessa fall således inte på nytt på grund av att förmånstagaren avlägsnat sig från fängelset.

Om det på grund av att förmånstagaren rymt från fängelset, avlägsnat sig utan lov eller låtit bli att återvända från permission eller annat lov hunnit gå tre månader av avtjänandetiden för ett ovillkorligt fängelsestraff som varar mindre än tre månader innan förmånstagaren har frigivits, avbryts utbetalningen av förmånerna från ingången av den fjärde månaden efter det att det ovillkorliga fängelsestraffet har börjat avtjänas.

Exempel

Enligt fängelseanmälan har avtjänandet av ett fängelsestraff inletts 30.12.2019 och som tidpunkt för frigivningen har angetts 19.2.2020. Personen har avlägsnat sig från fängelset utan lov och därför har tidpunkten för frigivningen flyttats framåt. Enligt den nya uppgiften om frigivning är tidpunkten för frigivningen 5.4.2020. Utbetalningen av förmånerna avbryts från 1.4.2020.

När en person med stöd av fängelselagen (767/2005 10 kap. 2 §) tillfälligt har blivit remitterad till vård eller undersökning utanför fängelset, förblir utbetalningen av förmåner avbruten också under den tid som personen vistas på sjukhus eller någon annan vårdinrättning.

Justering av partners pension när en förmånstagare hamnar i fängelse

Förmånstagarens fängelsevistelse kan inverka på beloppet av partners pension och bostadsbidrag för pensionstagare (familjeklass).

Då förmånstagaren har hamnat i fängelse och anmälan om detta mottagits av den enhet hos vilken ärendena har koncentrerats, meddelar enheten servicestället att fängelsevistelsen kan inverka på den förmån som utbetalas till förmånstagarens partner.

Läs mer om justering av familjeklassen i förmånsanvisningen.

- Sjukpension
- Ålderspension
- Efterlevandepension
- Bostadsbidrag för pensionstagare

Utbetalning till fångens familj

Sjukpension, ålderspension, garantipension, pensionsstöd, barnförhöjning, efterlevandepension och bostadsbidrag för pensionstagare som avbrutits på grund av fängelsevistelse kan för tryggnad av försörjningen betalas ut till fångens

- make/maka
- sambo eller
- barn.

En förutsättning för detta är att förmånstagaren försörjt dessa innan hen hamnade i fängelse. Förmånerna kan betalas ut till dem helt eller delvis.

Handikappförmåner betalas aldrig till fångens familj.

Läs mer om utbetalningen av förmåner för att familjens försörjning ska tryggas under En fånges familj.

- Sjukpension
- Ålderspension
- Garantipension
- Pensionsstöd
- Barnförhöjning
- Efterlevandepension
- Bostadsbidrag för pensionstagare

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.2.10.2 Utbetalning inleds

Vad som nedan sägs om förmåner tillämpas på

- folkpension
- garantipension
- pensionsstöd
- familjepension
- barnförhöjning
- bostadsbidrag för pensionstagare
- vårdbidrag för pensionstagare
- handikappbidrag för personer över 16 år
- handikappbidrag för personer under 16 år

Tidpunkt då förmånen börjar betalas ut igen

Förmånsutbetalningen inleds från början av månaden efter den månad då fången frigavs, blev frigiven på prov eller inledde sin övervakningstid. Om inledningsdagen för frihet på prov, frigivningsdagen eller dagen då fången inledde sin övervakningstid är månadens första dag inleds utbetalningen emellertid vid ingången av denna månad. Är det emellertid så att friheten på prov återkallas helt eller övervakningstiden som ingår i kombinationstraff omvandlas till fängelse innan förmånen har börjat betalas ut, ska beslutet om utbetalning av förmånen rättas så att utbetalningen inte inleds. En rättelse förutsätter att förmånstagaren ger sitt samtycke.

Om en person med stöd av 10 kap. 3 § i fängelselagen har blivit frigiven för att få vård utanför fängelset för en allvarlig sjukdom eller skada, inleds utbetalningen av avbrutna förmåner vid ingången av den månad som följer på frigivningen. Om frigivningsdagen är månadens första dag inleds utbetalningen vid ingången av samma månad.

Information om frigivning

Brottspåföljdsmyndigheten meddelar FPA per skyddad e-post följande uppgifter om förmånstagare:

- frigivning av en fånge
- att frigivningen återkallats eller skjutits upp
- frigivning som kan jämföras med frigivning på grund av vård som ges utanför fängelset
- att övervakad frihet på prov inleds
- att övervakad frihet på prov återkallas
- att övervakningstid som ingår i kombinationsstraff inleds
- att övervakningstiden omvandlas till fängelse.

Då uppgiften om övervakad frihet på prov, övervakningstid eller frigivning har inkommit på annat sätt än från fängelset och personen inte företer fripass eller ett annat intyg utfärdat av Brottspåföljdsmyndigheten över sin frigivning, ska uppgiftens riktighet alltid kontrolleras hos Brottspåföljdsmyndighetens verkställingsenhet.

Om högsta domstolen har upphävt ett domstolsbeslut om fängelsestraff för en förmånstagare ska även beslutet om avbrytande av förmånsutbetalningen rättas.

Justering av förmånen före utbetalning

Om tidpunkten för den regelbundna justeringen av pensionen infaller under den tid utbetalningen av pensionen är avbruten ska pensionen justeras när utbetalningen återupptas. Inkomsterna beaktas enligt den tidpunkt då utbetalningen återupptas.

Rätten till handikappförmån justeras vid behov.

Justering av partners pension när en förmånstagare frigges från fängelse

Frigivning från fängelse, inledande av övervakad frihet på prov eller övervakningstid kan inverka på beloppet av den hemmavarande partners sjukpension, ålderspension, efterlevandepension och bostadsbidrag för pensionstagare (familjeklass).

Då förmånstagaren har frigivits, fått övervakad frihet på prov eller inlett övervakningstid som ingår i kombinationsstraff och anmälan om detta har inkommit till den enhet till vilken ärendena har koncentrerats, underrättar enheten försäkringsdistriktet om att den hemmavarande partners pension eller bostadsbidrag ska justeras enligt den faktiska familjeklassen.

Läs mer om justering av familjeklassen i förmånsanvisningen.

- Sjukpension
- Ålderspension
- Efterlevandepension
- Bostadsbidrag för pensionstagare

Utbetalningen ändras till personen själv

Om pension, pensionsstöd, barnförhöjning eller bostadsbidrag för pensionstagare har betalats till fångens familj för att trygga familjens försörjning under den tid fängelsestraffet avtjänas, ska förmånen efter det att personen i fråga har frigetts, fått övervakad frihet på prov eller inlett övervakningstid betalas till hen själv eller till den som lyft förmånen innan utbetalningen avbröts.

Om endast en del av förmånen under fängelsetiden har betalats för att trygga familjens försörjning ska också utbetalningen av den del som varit avbruten påbörjas.

Kontrollera var förmånerna handläggs i processbeskrivningen om handläggningen av anmälningar om fängelsevistelse.

1.3 Betalning till fånge

Under en fängelsevistelse betalas kundens förmån primärt till det konto som hen angett i sin ansökan. Om kunden är intagen i slutet fängelse betalas förmånen i allmänhet till Brottspåföljdsmyndighetens (RISE) prepaid-kort. Detta för att kunden kan använda kortet som betalningsmedel i fängelset.

Ett utländskt kontonummer i IBAN-format som börjar med IE motsvarar Brottspåföljdsmyndighetens prepaid-kort. Kontonumret förs in som betalningsadress för kunden på det sätt som anges i anvisningen Maksuosoite ulkomailia.

En fånge på öppen anstalt har i allmänhet tillgång till ett eget bankkonto, men det är också möjligt att använda Brottspåföljdsmyndighetens prepaid-kort.

En fånge i övervakad frihet på prov kan antingen använda ett eget bankkonto eller ett prepaid-kort.

Även om prepaid-kortet ännu är giltigt när fången frigges kan FPA inte längre betala in hans förmåner på kortet, eftersom Brottspåföljdsmyndigheten spärrar kortet för utomstående inbetalningar i samband med frigivningen. Om kunden inte har ett eget bankkonto kan FPA skapa ett prepaid-kort för hen och betala in förmånerna på det.

Läs mer om utbetalning.

1.4 Fängelser och fängelsemyndigheter

Brottspåföljdsmyndigheten ansvarar för verkställigheten av de fängelsestraff och kombinationsstraff som domstolarna dömt ut och även för fängslande och tagande i förvar i samband med rättegångar och kombinationsstraff.

Brottspåföljdsmyndigheten är en myndighet som svarar för verkställigheten av fängelsestraff och samhällspåföljder och lyder under justitieministeriet. Brottspåföljdsmyndigheten består av en centralförvaltningsenhet, tre brottspåföljdsregioner med tillhörande byråer för samhällspåföljder och fängelser samt en nationell verkställighetsenhet.

Kontaktinformation

Kontaktuppgifter till fängelserna finns på [Brottspåföljdsmyndighetens webbplats](#).